

Periode: september 2026 – januari 2027

(blok 1 en 2)

Standplaats: Utrecht/Bussum/Hilversum

Universiteit Utrecht en de Joodse Gemeente Bussum

De Joodse Gemeente Bussum is het levendige centrum van Joods leven in 't Gooi. In tegenstelling tot de meeste Joodse Gemeenten in Nederland, is het een nog 'jonge' gemeente. De stichting ervan vond plaats in 1917. Twee jaar later werd een synagoge ingericht in een voormalige kerk: in 1931 startte de bouw van de huidige synagoge, waar na de oorlog een Joods cultureel centrum werd ingericht. Niet alleen worden hier diensten en activiteiten georganiseerd: hier bevindt zich ook het Synagogaal Archief Bussum dat een grote collectie unieke historische bronnen met betrekking tot het Joods leven in 't Gooi bewaart.

Het project: De gedeelde samenleving - 300 jaar Joods leven in 't Gooi

Er is al behoorlijk wat onderzoek verricht naar Joden in de diverse gemeentes van 't Gooi, maar er is nog geen initiatief geweest dat deze lokale geschiedenissen verbindt. Bovendien staat in veel van het bestaande onderzoek 'de oorlog' centraal. Dat is niet verwonderlijk, maar de geschiedenis van Joden in 't Gooi is zoveel meer dan de geschiedenis van vervolging en genocide: het is ook de geschiedenis van vreedzaam samenleven, van een vruchtbare culturele en sociale kruisbestuiving en van 'kleur geven', door een minderheid, gedurende een langere periode, aan de samenleving van Gooi en Vechtstreek. Het eerste oogmerk van dit onderzoeksproject is daarom deze gedeelde geschiedenis in samenhang verder te ontsluiten en de onderzoeksresultaten op innovatieve manieren te delen met inwoners van 't Gooi. We denken verder dat de historische casus van het samenleven van een (Joodse) minderheid en een (niet-Joodse) meerderheid ook kan helpen met het bespreekbaar en aanschouwelijk maken van hedendaagse integratie-vraagstukken. De huidige gemeentes in 't Gooi tellen immers alle hun minderheden: het percentage inwoners met een migratieachtergrond is in de afgelopen twintig jaar in nagenoeg elke gemeente gestegen en het is niet de verwachting dat die trend zal kenteren. Het project kan niet alleen bijdragen aan meer kennis over, begrip voor en acceptatie van Joodse medeburgers in ons midden, maar het kan ook bijdragen aan een ander perspectief op de huidige multiculturele samenleving van de regio – niet als een acuut, urgent en hedendaags 'probleem', maar als een realiteit van alle tijden. Het project hoopt daarmee uit te nodigen tot nieuwsgierigheid en tot een nieuw perspectief dat gericht is op wat 'nieuwe Nederlanders' de samenleving brengen.

Ons onderzoeks- en publiciteitsproject is van start gegaan op 1 februari 2026. Het is een samenwerkingsverband tussen de Universiteit Utrecht, de Joodse Gemeente Bussum, Gemeente Hilversum en andere lokale partners, met beoogde steun van verschillende lokale overheden en publieke en onderzoeksfondsen: de coördinatie ligt in handen van Geraldien von Frijtag (UU) en Annet Betsalel (Joodse Gemeente Bussum). Onder onze leiding zullen student-stagiairs van de opleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht, deels samen met lokale

onderzoekers, een aantal sleutelthema's uitdiepen en/of meewerken aan het ontplooiën van een aantal aansprekende publieksactiviteiten. Het project is een 'levend project' dat zich ontwikkelt in het voortdurende gesprek met maatschappelijke, lokale partners. Het is daarmee schoolvoorbeeld van het door de UU uitgedragen programma van 'Community Engaged Learning', waarin universiteit (studenten en docenten) en externe maatschappelijke partners van en met elkaar leren.

Wie wij zoeken

We zijn op zoek naar studenten met een brede historische interesse (en bij voorkeur affiniteit met microhistory) die het leuk lijken onderzoek te verrichten op het snijvlak van wetenschap en samenleving, naar samen-leven van 'gewone' mensen. Studenten die nieuwsgierig en kritisch zijn, enige ervaring hebben in archiefonderzoek, maar zich ook graag zouden willen bekwamen in samenwerking met lokale onderzoekers en het delen van de opgedane kennis met een breder geïnteresseerd publiek. Naast 'ambachtelijk' historisch onderzoek behoort het meedenken over de invulling van het onderzoek eveneens tot je takenpakket, maar ook het meewerken aan allerlei publieksactiviteiten in 't Gooi (dat kan het organiseren van een culinaire avond zijn, maar ook een fiets- of wandeltocht langs lieux de memoire) Je werkt onder begeleiding van de twee trekkers van dit onderzoeksproject en zult daarnaast veel samenwerken met onderzoekers die niet verbonden zijn aan de academia en archivarissen van lokale en streekarchieven.

Kwaliteiten die wij waarderen

- Je kunt goed zelfstandig werken, durft eigen initiatief te nemen
- Je kent het gevoel van 'historische sensatie', houdt van historisch onderzoek, bent nieuwsgierig naar 'gewone mensen' in andere tijden
- Je bent sociaal vaardig, vindt het leuk om met anderen te werken
- Je deelt graag je ervaringen en vondsten, met collega's, maar ook met een breder 'lekenpubliek'
- Je staat open om naast onderzoek ook mee te werken aan publieksactiviteiten
- Je vindt het leuk om bij te dragen aan een groter geheel

Wat kunnen wij jou bieden?

1. Je krijgt de kans om nog weinig gebruikte bronnen, voor een deel zelfs uniek historisch materiaal te raadplegen voor eigen onderzoek en mee te werken aan zowel een historisch als actueel belangrijk thema van Joods – niet-Joodse samenleving in Nederland
2. In je onderzoek zul je kennis kunnen maken met uiteenlopende onderzoeksrichtingen, onderzoeksmethodes en vormen van presentatie
3. Je onderzoeksresultaten verdwijnen niet in een la, maar worden met een publiek gedeeld – in geschreven vorm, een bijdrage aan een podcast, op een publiekspresentatie en mogelijk ook op andere manieren
4. Je zult je kunnen bekwamen in het organiseren van 'social outreach' activiteiten
5. Je hebt de mogelijkheid een behoorlijk netwerk aan contacten en relaties in lokaal bestuur en cultuurleven op te bouwen
6. Je werkomgeving zal flexibel en open zijn, met ruimte en ondersteuning voor jouw ontplooiing
7. Je zult voor je werk een stagevergoeding ontvangen

Meer informatie?

Geraldien von Frijtag – g.g.vonfrijtagdrabbekunzel@uu.nl

Procedure

Stuur een motivatiebrief met CV naar Geraldien von Frijtag, g.g.vonfrijtagdrabbekunzel@uu.nl